

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

8 februari 2001

WETSVOORSTEL
inzake het federaal parket

AMENDEMENTEN

Nr. 16 VAN DE HEER **WISEUR**

Art. 5

Een punt 1°bis invoegen, luidend als volgt:

«1°bis. *Er wordt een § 1bis ingevoegd, luidend als volgt:*

«§ 1bis. — *De federale procureur of het lid van het federaal parket dat hem/haar vervangt, neemt met raadgevende stem deel aan de vergaderingen van het college».*»

VERANTWOORDING

De beslissingen van het college verbinden de federale procureur. Het is derhalve van belang dat deze betrokken wordt bij de totstandkoming van de beslissingen die hij/zij achteraf ten uitvoer moet leggen.

Voorgaande documenten :

Doc 50 **0897/ (2000-2001):**

- 001 : Wetsvoorstel van de heren Erdman, Coveliers, *Michel*, Giet en Decroly en mevrouw Talhaoui.
- 002 : Advies van de Raad van State.
- 003 : Advies van de Hoge Raad voor de Justitie.
- 004 tot 006 : Amendementen.
- 007 : Kaft.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

8 février 2001

PROPOSITION DE LOI
concernant le parquet fédéral

AMENDEMENTS

N° 16 DE M. **WISEUR**

Art. 5

Insérer un 1°bis, rédigé comme suit :

«1°bis. *Il est inséré un § 1°bis, rédigé comme suit :*

«§ 1°bis. — *Le procureur fédéral ou le membre du parquet fédéral qui le remplace assiste avec voix consultative aux réunions du collège».*»

JUSTIFICATION

Etant donné que les décisions du collège engagent le procureur fédéral, il est important qu'il soit associé à la prise des décisions qu'il sera amené à appliquer.

Documents précédents :

Doc 50 **0897/ (2000-2001):**

- 001 : Proposition de loi de MM. Erdman, Coveliers, *Michel*, Giet et Decroly et Mme Talhaoui.
- 002 : Avis du Conseil d'État.
- 003 : Avis du Conseil supérieur de la Justice.
- 004 à 006 : Amendements.
- 007 : Farde.

Overeenkomstig de Octopus-akkoorden mag de federale procureur evenwel niet met de procureurs-generaal worden gelijkgesteld, wat impliceert dat hij/zij binnen het college geen beslissingsbevoegdheid mag hebben.

Nr. 17 VAN DE HEER VISEUR

Art. 6

Het laatste lid van het voorgestelde artikel 144bis, § 3, vervangen als volgt:

«Ingeval omtrent voormelde opdracht geen overeenstemming bestaat tussen de federale procureur en, al naargelang het geval, de bevoegde procureur-generaal, procureur des Konings of arbeidsauditeur, beslist het college van procureurs-generaal dan wel de gemachtigde procureur-generaal conform artikel 143bis, § 2, 2°, van dit Wetboek.

De voor detachering en delegatie gevolgde procedures mogen er op generlei wijze toe leiden dat daardoor meer dan 25 procent van de personeelsformatie aan een parket wordt onttrokken.».

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe het overleg tussen de federale procureur en het desbetreffende parket te bevorderen; het amendement voorkomt tevens het gevaar dat de minister of de federale procureur de delegatie- en detacheringsprocedures oneigenlijk zouden toepassen. Krachtens het vigerende artikel 143bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, is het nemen van «alle maatregelen die nodig zijn voor (...) de goede algemene en gecoördineerde werking van het openbaar ministerie» een van de opdrachten waarmee het college is belast. Aldus mag niet worden getornd aan de bij wet aan het college toebedeelde rol van behoeeder van de eenheid van het parket.

De oplossing waarin het oorspronkelijke voorstel voorzag, hield niet alleen het risico in dat tussen de federale procureur en de overige leden van het openbaar ministerie onenigheid rijst en dat aldus een geest van wantrouwen in plaats van overleg ontstaat, maar daarenboven dreigde – op grond van dat oorspronkelijke voorstel – voor de lokale parketten een leegloop van hun beste elementen... Dat is des te ernstiger omdat de parketten op het vlak van de instroom momenteel het hoofd moeten bieden aan een crisis zonder voorgaande.

Het maximumpercentage van 25% heeft tot doel te voorkomen dat de parketten van aanleg, waarvan genoegzaam bekend is met welke moeilijkheden ze inzake middelen kampen, zouden leeglopen.

Cela étant, conformément aux accords octopartites, il ne peut être assimilé aux procureurs généraux et partant d'être doté d'une compétence décisionnelle au sein du collège.

N° 17 DE M. VISEUR

Art. 6

Remplacer le dernier alinéa de l'article 144bis, § 3, proposé, comme suit :

«Si le procureur fédéral et, selon le cas, le procureur général, le procureur du Roi ou l'auditeur du travail compétent ne sont pas parvenus à un accord sur les missions précitées, le collège des procureurs généraux ou le procureur général délégué décide conformément à l'article 143bis, § 2, 2°, du présent Code.

En aucun cas les procédures de détachement et de délégation ne peuvent aboutir à priver un parquet de plus de 25 pourcent de ses effectifs.».

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à favoriser la concertation entre le procureur fédéral et le parquet concerné et à éviter les risques d'abus du recours aux procédures de délégation et de détachement dans le chef du ministre ou du procureur fédéral. Une des missions du collège est, en vertu de l'actuel article 143bis, § 2, du Code judiciaire, de «prendre les mesures utiles en vue... du bon fonctionnement général et de la coordination du ministère public.». Il convient ainsi de maintenir le rôle de garant de l'unité du parquet dévolu par la loi au collège.

La solution retenue dans la proposition initiale non seulement risquait de semer la discorde entre le procureur fédéral et les autres membres du ministère public et donc d'instaurer un climat de méfiance plutôt que de collaboration, mais aussi risquait de vider les parquets locaux de leurs meilleurs éléments... Ce qui est d'autant plus grave à la lumière de la crise de vocation sans précédent que connaissent à l'heure actuelle les parquets.

Le quota de 25% vise à éviter que les parquets d'instance, dont on connaît les difficultés en termes de moyens, ne se vident.

Nr. 18 VAN DE HEER VISEUR

Art. 7

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Alvorens de federale procureur voor de uitoefening van de strafvordering bevoegd te maken, rijst de vraag of zulks wel nodig zal blijken. Het is beter vijf jaar te wachten om het optreden van de federale procureur te evalueren en ten minste op middellange termijn te bepalen of de noodzaak van een dergelijke bevoegdheid zich doet gevoelen.

De kans is groot dat de strafvordering in de praktijk veel meer zal worden gebruikt als een middel om bekendheid te verwerven dan om het onderzoek doeltreffender te leiden. Valt immers niet te vrezen dat het federaal parket alleen gemediatiseerde zaken zal aanpakken? Of dat de parketten van aanleg door het spel van detachering en delegatie in «onderaanneming» de zaken van het federaal parket zal worden opgedrongen?

Bovendien moet de informatieverplichting voor de parketten van aanleg worden afgeschaft. Die bepaling is niet realistisch, gelet op het gebrek aan mankracht in die parketten; om aan die verplichting te kunnen voldoen zou in elk parket een dienst *ad hoc* moeten worden opgericht... Het is twijfelachtig of een dergelijke bureaucratisering van de parketten aanbevelenswaardig is.

Nr. 19 VAN DE HEER VISEUR
(In bijkomende orde)

Art. 7

Het voorgestelde artikel 144ter aanvullen met een § 5, luidend als volgt :

«§ 5. Dit artikel treedt in werking op een door de Koning bepaalde datum, ten vroegste vijf jaar na de bekendmaking van deze wet en nadat de Wetgevende Kamers de verslagen van het in artikel 143bis, § 7, bedoelde college van procureurs-generaal hebben besproken».

VERANTWOORDING

Er wordt verwezen naar de verantwoording van het voorgaande amendement.

N° 18 DE M. VISEUR

Art. 7

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Avant de donner compétence au procureur fédéral d'exercer l'action publique se pose la question de savoir si un tel besoin se fera ressentir. Il est préférable d'attendre une période de cinq ans pour évaluer l'action du procureur fédéral et de déterminer au moins à moyen terme si la nécessité d'une telle compétence se fait ressentir.

Le risque est grand de voir qu'en pratique l'action publique sera plus utilisée comme un instrument de notoriété que comme moyen de mener plus efficacement une enquête. En effet, comment ne pas craindre que le parquet fédéral ne se saisisse que des affaires médiatiques ? Comment ne pas craindre également que les parquets d'instance soient réduits à un rôle de sous-traitants des affaires du parquet fédéral par le jeu des détachements et des délégations ?

En outre, il convient de supprimer l'obligation d'information qui incombe aux parquets d'instance. Cette disposition est irréaliste au regard du manque de personnel dans ces parquets; pour satisfaire à cette obligation un service *ad hoc* devrait être créé au sein de chaque instance... On doute qu'une telle bureaucratisation des parquets soit louable.

N° 19 DE M. VISEUR
(En ordre subsidiaire).

Art. 7

Compléter l'article 144ter proposé, par un § 5, libellé comme suit :

«§ 5. Cet article entrera en vigueur à une date déterminée par le Roi, au plus tôt 5 ans après la publication de la présente loi, et après délibération des Chambres législatives sur les rapports du Collège des procureurs généraux visé à l'article 143bis, § 7.».

JUSTIFICATION

Il est renvoyé à la justification de l'amendement précédent.

Nr. 20 VAN DE HEER VISEUR
(In bijkomende orde)

Art. 7

Het voorgestelde artikel 144ter, § 3, vervangen door de volgende bepaling :

«§ 3. In de gevallen bedoeld in § 1 bepaalt de overeenkomst die voortvloeit uit het overleg tussen de federale procureur en de betrokken procureur des Konings, wie van hen de strafvordering instelt. In geval van eenigheid adieert de federale procureur of de procureur des Konings het college van procureurs-generaal of de gemachtigde procureur-generaal, die binnen achtenveertig uur na de aanhangigmaking beslist».

VERANTWOORDING

Dit amendement heeft oog voor de rechten inzake vordering en voor de motivatie van de lokale parketten, en voorkomt dat de federale procureur er alleen voor staat. Het geeft gevolg aan de talloze kritieken op het aanvankelijke voorstel. Onder andere de Nationale commissie van de magistraten heeft er immers op gewezen dat die beslissingsbevoegdheid, waartegen krachtens het aanvankelijke voorstel geen enkel beroep kan worden ingesteld, in strijd is met het principe van de rechtsstaat (naar luid waarvan geen enkele overheid zonder controle haar bevoegdheid mag uitoefenen). Zonder tegenwicht komt het evenwicht binnen de rechterlijke macht in het gedrang.

Nr. 21 VAN DE HEER VISEUR

Artikel 39

Dit artikel vervangen door wat volgt:

«Artikel 330bis, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 februari 1997 en gewijzigd bij de wetten van 20 mei 1997, 24 maart 1999 en 12 april 1999, wordt gewijzigd als volgt:

A) de woorden «Onverminderd de toepassing van artikel 329bis kan de Minister van Justitie» worden vervangen door de woorden «De minister van Justitie kan, onverminderd de toepassing van artikel 329bis en na overleg met de procureur van het betrokken parket of met de betrokken auditeur, dan wel, zo dat overleg mislukt, krachtens de beslissing die het college overeenkomstig artikel 143bis van dit Wetboek heeft genomen of krachtens de beslissing van de gemachtigde procureur-generaal,»;

B) tussen de woorden «in hun parket,» en de woorden «in een ander burgerlijk of militair parket», de woorden «in het federaal parket,» invoegen.».

N° 20 DE M. VISEUR
(En ordre subsidiaire)

Art. 7

Remplacer l'article 144ter, § 3, proposé comme suit:

«§ 3. Dans les cas visés au § 1er, l'accord issu d'une concertation entre le procureur fédéral et le procureur du Roi concerné détermine lequel exerce l'action publique. En cas de désaccord, le procureur fédéral ou le procureur du Roi saisit le collège des procureurs généraux ou le procureur général délégué qui statue dans les quarante-huit heures de la saisine».

JUSTIFICATION

Cet amendement ménage les droits d'action et la motivation des parquets locaux et évite l'isolement du procureur fédéral, il fait écho aux nombreuses critiques adressées à la proposition initiale. En effet, l'association syndicale des magistrats, notamment, a souligné que ce pouvoir décisionnel susceptible d'aucun recours dans la proposition initiale va à l'encontre du principe de l'Etat de droit (lequel postule qu'aucune autorité ne peut déterminer sa compétence sans contrôle); l'absence de contrepoids porte atteinte à l'équilibre existant au sein du pouvoir judiciaire.

N° 21 DE M. VISEUR

Art. 39

Remplacer cet article comme suit :

«L'article 330bis, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 17 février 1997, et modifié par les lois du 20 mai 1997, 24 mars 1999 et 12 avril 1999, est modifié comme suit :

A. les mots «après concertation avec le procureur du parquet concerné ou l'auditeur concerné et, en cas d'échec de la concertation, conformément à la décision du collège sur base de l'article 143bis du présent Code ou du procureur général délégué» sont insérés entre les mots «l'article 329bis,» et les mots «déléguer à».

B. les mots «, dans le parquet fédéral» sont insérés entre les mots «dans leurs parquets» et les mots «ou dans un autre».

VERANTWOORDING

De Hoge Raad voor de Justitie had erop gewezen dat, in het oorspronkelijke voorstel, de detachering van de parketjuristen door de minister van Justitie zonder enig overleg gebeurde en evenmin aan enige controle werd onderworpen. Er zij verwezen naar de verantwoording bij het amendement op artikel 6, § 3.

Nr. 22 VAN DE HEER VISEUR

Artikel 56bis (nieuw)

Een artikel 56bis invoegen, luidend als volgt:

«Art. 56bis. — Artikel 62bis van hetzelfde Wetboek, waarvan de bestaande tekst § 1 zal vormen, wordt aangevuld met een § 2, luidend als volgt:

«§ 2. — Zo de goede rechtsbedeling dat vereist, kan de federaal procureur de eerste voorzitter van het hof van beroep verzoeken om, bij een met redenen omklede beschikking, een van de onderzoeksrechters uit zijn ambtsgebied aan te wijzen die beschikt over een specifieke bekwaamheid met betrekking tot de zaak in verband waarmee hij de opening van een onderzoek gelast.

Zo dat gebeurt, wordt het onderzoek automatisch onttrokken aan de reeds geadieerde onderzoeksrechter(s), ten voordele van de in het vorige lid bedoelde rechter.

De eerste voorzitter van elk hof van beroep stelt jaarlijks, bij een met redenen omklede beschikking, de lijst op van onderzoeksrechters met een specifieke bekwaamheid.».

VERANTWOORDING

Met deze bepaling kan het onderzoek bij één magistraat worden geconcentreerd. Tevens kan de keuze van de onderzoeksrechters aldus geschieden op grond van specifieke bekwaamheden in een bepaalde aangelegenheid, waardoor lukrake aanwijzingen worden voorkomen.

Tot slot is het de bedoeling via deze bepaling de kostprijs te drukken van een nationale instantie voor gerechtelijk onderzoek.

Nr. 23 VAN DE HEER VISEUR

Art. 9bis (nieuw)

Een artikel 9bis invoegen, luidend als volgt :

«Art. 9bis. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 148bis ingevoegd, luidend als volgt:

JUSTIFICATION

Le conseil supérieur de la justice a souligné que, dans la proposition initiale, les détachements des juristes de parquet par le ministre de la Justice ne devaient faire l'objet d'aucune concertation et n'étaient soumis à aucun contrôle. Il est renvoyé à la justification de l'amendement à l'article 6, § 3.

N° 22 DE M. VISEUR

Art. 56bis (nouveau)

Insérer un article 56bis, libellé comme suit :

«Art. 56bis. — L'article 62bis du même Code, dont le texte actuel formera le § 1er, est complété par un § 2, libellé comme suit :

«§ 2. Si une bonne administration de la justice l'exige, le procureur fédéral peut requérir le premier président de la cour d'appel de désigner par ordonnance motivée dans son ressort un des juges d'instruction ayant une qualification particulière en relation avec l'affaire dont il requiert la mise à l'instruction.

Dans cette hypothèse, le ou les juges d'instruction qui étaient déjà saisis sont automatiquement dessaisis de l'instruction au profit du juge visé à l'alinéa précédent.

Le premier président de chaque cour d'appel établit annuellement par ordonnance motivée la liste des juges d'instruction ayant une qualification particulière.».

JUSTIFICATION

Cette disposition permet la concentration de l'instruction dans le chef d'un seul magistrat. Elle permet également de choisir un juge reconnu comme qualifié dans une matière particulière sans laisser cette désignation au hasard.

Enfin, elle évite la constitution d'une juridiction d'instruction nationale coûteuse.

N° 23 DE M. VISEUR

Art. 9bis (nouveau)

Insérer un article 9bis, libellé comme suit :

«Art. 9bis. — Dans le même Code il est inséré un article 148bis, libellé comme suit :

«Art. 148bis. — Zo de procureur-generaal het optreden van het federaal parket noodzakelijk acht, brengt hij/zij dat parket daarvan in kennis, waarbij hij/zij aan dat parket alle nuttige informatie bezorgt».

VERANTWOORDING

De procureur-generaal heeft een algemeen overzicht van alle dossiers die in zijn/haar ambtsgebied worden behandeld, wat hem/haar dan ook in staat stelt in te schatten of het optreden van het federaal parket noodzakelijk is. Met deze oplossing is het overigens niet nodig dat de parketten van aanleg systematisch informatie moeten bezorgen, hetgeen het oorspronkelijke voorstel wel in uitzicht stelt.

Nr. 24 VAN DE HEER VISEUR

Art. 9ter (nieuw)

Een artikel 9ter invoegen, luidend als volgt :

«Art. 9ter. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 149bis ingevoegd, luidend als volgt:

«Art. 149bis. — Er is een federale procureur voor het hele Rijk. Hij oefent zijn ambt uit onder het toezicht en onder leiding van het college van procureurs-generaal of van de daartoe gemachtigde procureur-generaal.».

VERANTWOORDING

Dat amendement beoogt een daadwerkelijk toezicht in te voeren op de federale procureur en maakt het voor het college van procureurs-generaal mogelijk tijdig in te spelen op mankementen. Het biedt tevens de mogelijkheid te voorkomen dat de federale procureur, die blootgesteld is aan pressie, er alleen voor staat.

Ten slotte kan dankzij de bemiddeling van het college het te frequente optreden van de minister van Justitie worden vermeden en kan zodoende de onafhankelijkheid van het federaal parket worden gevrijwaard, conform artikel 151 van de Grondwet.

Nr. 25 VAN DE HEER VISEUR (In bijkomende orde)

Art. 9ter

Een artikel 9ter invoegen, luidend als volgt:

«Art. 9ter. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 149bis ingevoegd, luidend als volgt:

«Art. 148bis. — Lorsque le procureur général estime l'intervention du parquet fédéral nécessaire, il le saisit et lui communique toutes les informations utiles.».

JUSTIFICATION

Le procureur général a une vue générale sur les dossiers traités dans son ressort et, partant, sa place lui permet d'évaluer la nécessité de l'intervention du parquet fédéral. En outre, cette solution ne requiert pas un envoi systématique d'informations dans le chef des parquets d'instance comme le prévoit la proposition initiale.

N° 24 DE M. VISEUR

Art. 9ter (nouveau)

Insérer un article 9ter, libellé comme suit :

«Art. 9ter. — Dans le même Code il est inséré un article 149bis, libellé comme suit :

«Art. 149bis. — Il y a un procureur fédéral pour l'ensemble du Royaume, il exerce ses fonctions sous la surveillance et la direction du collège des procureurs généraux ou du procureur général délégué à cet effet.».

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à instaurer un contrôle effectif sur le procureur fédéral et permet au collège d'éviter les dysfonctionnements à temps. Il permet également d'éviter l'isolement du procureur fédéral exposé aux pressions.

Enfin, l'intermédiaire du collège permet de limiter l'intervention trop fréquente du ministre de la Justice et partant de préserver l'indépendance du parquet fédéral conformément à l'article 151 de la Constitution.

N° 25 DE M. VISEUR (En ordre subsidiaire)

Art. 9ter

Insérer un article 9ter libellé comme suit :

«Art. 9ter. — Dans le même Code il est inséré un article 149bis, libellé comme suit :

«Er is een federale procureur voor het hele Rijk.

Hij oefent zijn ambt uit onder het toezicht en onder leiding van het college van procureurs-generaal of van de daartoe gemachtigde procureur-generaal.

Dit artikel treedt buiten werking op de dag van de inwerkingtreding van artikel 11 van de wet van 22 december 1998 betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van procureurs des Konings.».

VERANTWOORDING

Omdat geen effectieve controle op de federale procureur behouden blijft — wat wij absoluut noodzakelijk achten gelet op de concentratie van bevoegdheden in zijn persoon —, behoort op zijn minst een parallelisme met de bestaande structuren bewaard te blijven, namelijk met het huidige artikel 150 van het Gerechtelijk Wetboek, dat de procureurs des Konings tot de inwerkingtreding van artikel 11 van de wet van 22 december 1998 onderwerpt aan de controle van de territoriaal bevoegde procureur-generaal.

«Il y a un procureur fédéral pour l'ensemble du Royaume, il exerce ses fonctions sous la surveillance et la direction du collège des procureurs généraux ou du procureur général délégué à cet effet.

Cet article cessera d'être en vigueur à la date d'entrée en vigueur de l'article 11 de la loi du 22 décembre 1998, sur l'intégration verticale du ministère public, le parquet fédéral et le conseil des procureurs du Roi.».

JUSTIFICATION

A défaut de retenir un contrôle effectif sur le procureur fédéral, ce que nous estimons absolument nécessaire vu la concentration des pouvoirs dans son chef, il convient au moins de préserver un parallélisme avec les structures existantes, à savoir avec l'actuel article 150 du Code judiciaire qui soumet les procureurs du Roi au contrôle du procureur général territorialement compétent jusqu'à l'entrée en vigueur de l'article 11 de la loi du 22 décembre 1998.

Jean-Jacques VISEUR (PSC)